

ผลกระทบของการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของ

องค์กร: หลักฐานเชิงประจักษ์ จากกลุ่มบริษัท ISO 14000 ในประเทศไทย

อัศววิษ ครอบคอบ^{1*} นภัทร จันทระจตุรภัทร¹ เกสินี หมั่นไธสง¹

Received: January 16, 2025

Revised: April 29, 2025

Accepted: May 7, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบของการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความยั่งยืนขององค์กร บริษัทที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 14000 ในประเทศไทย ใช้แบบสอบถามทางไปรษณีย์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทที่ได้รับการรับรอง ISO 14000 จำนวน 214 ราย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน และการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อการสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น แสดงถึงความสำคัญของการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย ขณะเดียวกัน การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน ส่งผลเชิงบวกต่อความยั่งยืน และตัวแปรกลางในระดับนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนถึงบทบาทขององค์กรในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น และการสื่อสารคุณค่าร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกจากนี้ การรายงานผลกระทบต่อสาธารณะมีอิทธิพลต่อการมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม และภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น เป็นตัวแปรกลางที่ส่งผลต่อความยั่งยืนขององค์กรอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งให้เห็นว่าการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่ดีมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนความยั่งยืนขององค์กร อย่างไรก็ตาม

ผลการวิจัยยังพบว่า การปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม การบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน ตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี และการมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความยั่งยืนขององค์กร ซึ่งอาจสะท้อนถึงข้อจำกัดด้านความพร้อมขององค์กรไทยในการนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้เชิงกลยุทธ์ รวมถึงลักษณะเฉพาะของบริษัทที่ผลักดันให้องค์กรให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลและการมีส่วนร่วมเชิงปฏิบัติ มากกว่ามาตรการเชิงนโยบายหรือจริยธรรมเพียงอย่างเดียว

คำสำคัญ: การบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ความยั่งยืนขององค์กร

¹ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

*Corresponding author: E-mail address: phaiboon.r@acc.msu.ac.th

The Impact of Environmental Accounting Practices on Organizational Sustainability: Empirical Evidence from ISO 14000 Companies in Thailand

Aukkarawit Robkob^{1*} Napat Jantarajaturapath¹ Kesinee Muenthaisong¹

Abstract

This study aimed to analyze the relationships and effects of environmental accounting operations on the sustainability of ISO 14000-certified companies in Thailand. A mail-questionnaire survey was administered to 214 accounting executives of ISO 14000-accredited firms, and the data were examined through descriptive statistics and multiple-regression analysis.

The results reveal that green accounting practice, community participation presentation, and regulation compliance disclosure are positively associated with and exert significant influence on corporate image excellence, underscoring the value of transparent, ethically and legally grounded disclosure. Community participation presentation also produces a significant positive effect on firm sustainability and on the mediating variables, highlighting the firm's role in cultivating relationships with local communities and communicating shared value to stakeholders. In addition, public impact reporting strengthens both social responsibility concentration and corporate image excellence; these mediators, in turn, significantly enhance firm sustainability, indicating that an active social-responsibility focus and a strong corporate image are key drivers of long-term sustainability.

Conversely, the analysis finds no significant direct effects on firm sustainability for green accounting practice, human rights accounting, corporate governance establishment, or social responsibility concentration. This outcome may reflect limitations in Thai firms' readiness to leverage such information strategically and the contextual tendency for organizations to prioritize concrete disclosure and hands-on engagement over policy-level or purely ethical measures alone.

Keywords: Compliance Disclosure Regulation, Firm Sustainability, Green Accounting

¹ Mahasarakham Business School, Mahasarakham University.

บทนำ

ปัญหาโลกร้อนเป็นปัญหาสำคัญระดับโลกที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของทุกประเทศทั่วโลก ปัญหาดังกล่าวทำให้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องหันมาให้ความสำคัญกับการดำเนินงานที่เน้นการปกป้องและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการดำเนินธุรกิจที่ยั่งยืน ทั้งนี้ แนวคิดด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (Green Accounting) ได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถบันทึก วิเคราะห์ และเปิดเผยข้อมูลทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Tsalis et al., 2020)

แม้ว่าที่ผ่านมาจะมีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาการบัญชีสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนขององค์กร แต่พบว่า ยังมีข้อจำกัดที่สำคัญคือ งานวิจัยส่วนใหญ่มักเน้นการศึกษาในบริบทของประเทศตะวันตกและประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และกฎหมายมีความแตกต่างจากประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งยังขาดงานวิจัยเชิงลึกที่ศึกษาผลกระทบจากการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 14000 ในประเทศไทยโดยเฉพาะ (International Organization for Standardization, 2020)

ในประเทศไทย พบว่า องค์กรมีความตระหนักสูงต่อความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (SEC) ได้สนับสนุนให้บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในฐานะข้อมูลที่ไม่ใช่การเงินในรูปแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) โดยครอบคลุมนโยบาย ข้อมูลการดำเนินงาน และผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัท การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ช่วยให้นักลงทุนได้รับข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการตัดสินใจ ซึ่งดีกว่าการพึ่งพาข้อมูลทางการเงินเพียงอย่างเดียว (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2563)

การดำเนินการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (Green Accounting Implementation) หรือการบัญชีสิ่งแวดล้อม เป็นการปฏิบัติงานด้านการบัญชีขององค์กรที่ครอบคลุมกระบวนการรับรู้ การบันทึก การจัดประเภท การสรุป และการรายงานโดยสมัครใจ โดยมุ่งเน้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคมซึ่งมุ่งสู่ความสำเร็จ ซึ่งรวมถึงข้อมูลทางบัญชีหรือรายงานทางการเงินเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน (Human Rights) กิจกรรมของชุมชน (Community Activities) ผลกระทบต่อสาธารณะและสิ่งแวดล้อม (Public and Environmental Impacts) และการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Regulation Compliance) ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในมิติใหม่ของการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม การดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ (a) การปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (Green Accounting Practice: GAP) (b) การบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Accounting: HRA) (c) การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (Community Participation Presentation: CPP) (d) การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Regulation Compliance Disclosure: RCD) และ (e) การรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ (Public Impact Reporting: PIR) องค์กรประกอบทั้ง 5 ด้านนี้ ได้รับ

การพัฒนาจากแนวคิดของกรอบการรายงาน CSR และ GRI (Global Reporting Initiative), แนวคิดเกี่ยวกับการบัญชีสาธารณะ (Public Accounting) ที่ใช้เป็นภาษาสื่อสารทางธุรกิจ (Tsalis et al., 2020) และแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Carroll, 1991)

ความยั่งยืน (Sustainability) ไม่ได้หมายถึงเพียงการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่ยังครอบคลุมถึงการสร้างสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม องค์กรที่ประสบความสำเร็จในการประยุกต์ใช้การบัญชีสิ่งแวดล้อมสามารถเพิ่มความน่าเชื่อถือ สร้างภาพลักษณ์ที่ดี และเพิ่มคุณค่าให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในระยะยาว (Elkington, 1997) การเลือกศึกษากลุ่มองค์กรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 14000 เนื่องจากมาตรฐานนี้สะท้อนถึงความมุ่งมั่นขององค์กรที่สมัครใจพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในทุกระดับ การศึกษากลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ แม้ว่าจะมีงานวิจัยจำนวนมากเกี่ยวกับการบัญชีสิ่งแวดล้อม แต่ยังคงขาดการศึกษาในบริบทของประเทศไทยที่เจาะลึกถึงผลกระทบของมาตรฐาน ISO 14000 ต่อความสำเร็จขององค์กร (International Organization for Standardization, 2020)

ดังนั้น การวิจัยนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย การปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (GAP) การบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน (HRA) การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) และการรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ (PIR) ที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น (CIO) ตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี (CGE) และการมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม (SRC) ซึ่งเป็นตัวแปรที่คาดว่าจะนำไปสู่ความยั่งยืนขององค์กร (FST) ในระยะยาว รวมถึงข้อค้นพบต่าง ๆ อาจช่วยเติมเต็มช่องว่างทางวิชาการ โดยนำเสนอหลักฐานเชิงประจักษ์จากองค์กรที่ได้รับมาตรฐาน ISO 14000 ในประเทศไทย และข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารองค์กรในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อหน่วยงานกำกับดูแลในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของมิติทั้ง 5 ด้าน ของการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้ ได้แก่ a) การปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (GAP) b) การบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน (HRA) c) การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) d) การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) e) การรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ (PIR) ที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น (CIO), ตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี (CGE), และการมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม (SRC)

2) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการนำองค์ประกอบของการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมมาใช้ใน 5 ด้าน ได้แก่ a) การปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (GAP) b) การบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน (HRA) c) การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) d) การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตาม

กฎระเบียบ (RCD) และ e) การรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ (PIR) ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนขององค์กร (FST)

3) เพื่อศึกษาผลกระทบของตัวแปรผลลัพธ์ ได้แก่ ภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น (CIO), ตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี (CGE), และการมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม (SRC) ที่มีต่อความยั่งยืนขององค์กร (FST)

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างกรอบแนวคิดและการทบทวนวรรณกรรม เนื่องจากการปฏิบัติการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม ยังคงเป็นประเด็นใหม่ในประเทศไทย ซึ่งอาจก่อให้เกิดความสับสนระหว่างแนวทางการบัญชีและสิ่งแวดล้อม งานวิจัยมุ่งเน้นการอธิบายแนวทางการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม ถึงแม้ว่า ทฤษฎีที่ใช้จะเหมาะสมกับการศึกษาในครั้งนี้ แต่การพิจารณาทฤษฎีอื่นๆ สามารถช่วยขยายมุมมองเพิ่มเติม เช่น Resource-Based View (RBV) ช่วยอธิบายว่าทรัพยากรภายในองค์กร เช่น ความสามารถในการเรียนรู้ หรือเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความได้เปรียบในการแข่งขันและความยั่งยืน หรือ Dynamic Capabilities Theory เน้นการพัฒนาความสามารถขององค์กรในการปรับตัวและสร้างนวัตกรรมในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง หรือ Legitimacy Theory คล้ายคลึงกับ Institutional Theory แต่เน้นเรื่องการสร้างความชอบธรรมเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม แต่ผู้วิจัยเลือกเพียง 3 ทฤษฎี นำมาอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรในบริบทของประเทศไทย สามารถอธิบายได้ดังนี้

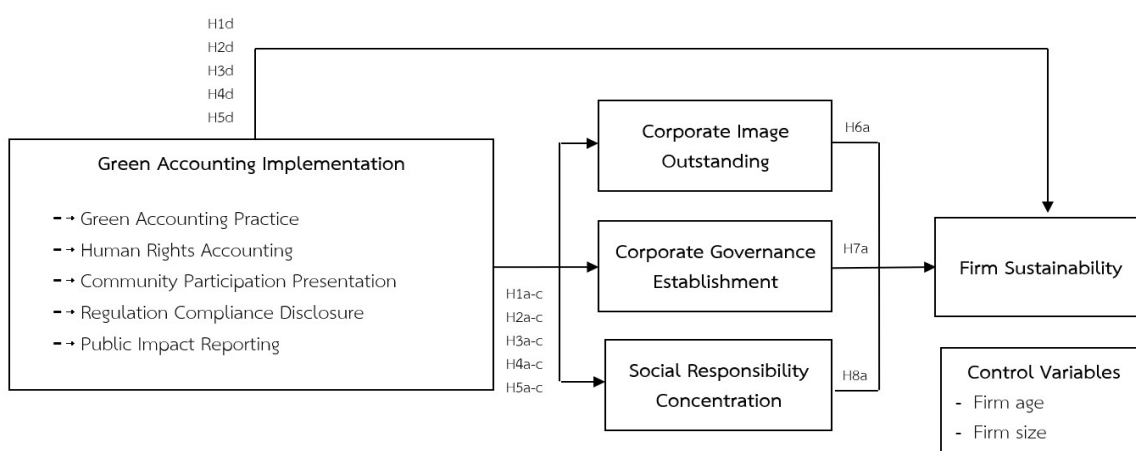
1) **ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Theory)** ช่วยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม การสร้างภาพลักษณ์องค์กร และความยั่งยืน การใช้ทฤษฎีนี้ยังช่วยให้การวิจัยสามารถสะท้อนมิติที่สำคัญในบริบทเฉพาะของประเทศไทย เช่น การสร้างความไว้วางใจในชุมชนและการปฏิบัติตามกฎระเบียบ Freeman (1984) อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานการบัญชีสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งในแง่ความโปร่งใสและการรายงานข้อมูลทางสิ่งแวดล้อมและสังคม ทฤษฎีนี้จึงสนับสนุนกรอบแนวคิดวิจัยในการศึกษาผลกระทบของการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมต่อภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น ธรรมชาติ และความรับผิดชอบต่อสังคม ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนขององค์กร

2) **ทฤษฎีสถาบัน (Institutional Theory)** ช่วยอธิบายถึงการปรับตัวขององค์กรเพื่อสอดคล้องกับกฎระเบียบ บรรทัดฐานทางสังคม และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (GAP) และการสร้างความยั่งยืนขององค์กร (FST) ในประเทศไทย การปรับตัวขององค์กรต่อกฎระเบียบและบรรทัดฐานเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากประเทศยังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน การใช้ทฤษฎีสถาบันช่วยให้งานวิจัยสามารถวิเคราะห์

บทบาทของกฎระเบียบ บรรทัดฐาน และความคาดหวังของสังคมในกระบวนการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างลึกซึ้ง (Scott, 1995) ทฤษฎีนี้จึงเน้นการปรับตัวขององค์กรให้สอดคล้องกับกฎระเบียบ บรรทัดฐาน สังคม และความคาดหวังจากผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งเกี่ยวข้องกับตัวแปรสำคัญอย่างการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) และการรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ (PIR) ของงานวิจัยนี้ จึงสนับสนุนให้เห็นว่าองค์กรที่ดำเนินการตามกรอบทฤษฎีนี้ มีแนวโน้มสูงที่จะบรรลุความยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าองค์กรที่ไม่มีการปรับตัวตามทฤษฎีดังกล่าว

3) ทฤษฎีสถานการณ์ (Contingency Theory) อธิบายว่า องค์กรจำเป็นต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับปัจจัยแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ดังนั้นการปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (GAP) และการบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน (HRA) สามารถส่งผลต่อความยั่งยืนขององค์กร (FST) ได้ ก็ต่อเมื่อองค์กรสามารถบริหารจัดการความไม่แน่นอนและเปลี่ยนแปลงให้เป็นโอกาส เช่น การนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและคุ้มค่า การปรับปรุงธรรมาภิบาลและสร้างภาพลักษณ์ที่ดี เพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในบริบทที่มีความไม่แน่นอนสูง (Donaldson, 2001) ดังนั้นองค์กรจึงมีความจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับปัจจัยแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นองค์กรที่สามารถประยุกต์ใช้ GAP และ HRA อย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและสามารถรักษาความยั่งยืนในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษาครั้งนี้

งานวิจัยนี้ สามารถพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัย (Research Framework) ดังที่แสดงใน ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดของงานวิจัย

การทบทวนวรรณกรรมมีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ซึ่งพัฒนาขึ้นบนพื้นฐานของทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Theory) และทฤษฎีสถานการณ์ (Contingency Theory) การดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นตัวแปรหลักและศูนย์กลางของงานวิจัยนี้ เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ทั้งหมด การทบทวนวรรณกรรมจึงถูกจัดแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1) ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนขององค์กร ดังที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ งานวิจัยนี้เสนอว่าองค์กรประกอบทั้ง 5 ด้าน ของการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกและโดยตรงกับความยั่งยืนขององค์กร นอกจากนี้ ยังได้ทดสอบบทบาทตัวกลาง (Mediating Effects) ของการสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น ตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี และการมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม

2) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกลางและความยั่งยืนขององค์กร การสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น ตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี และการมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม คาดว่า จะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนขององค์กร

2.1) การปฏิบัติการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (Green Accounting Practice)

งานวิจัยก่อนหน้านี้ระบุว่าองค์กรที่มีแนวปฏิบัติการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจนและโปร่งใส มักจะส่งเสริมให้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติอย่างเข้มงวดมากขึ้น เพื่อรักษาความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเสริมสร้างระบบควบคุมภายในที่ดี (Sari & Anugerah, 2022; Mahmood & Uddin, 2022) นอกจากนี้ การดำเนินการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมยังช่วยให้เกิดความตระหนักและความรับผิดชอบต่อฝ่ายบริหารในการบริหารจัดการอย่างโปร่งใส ซึ่งจะนำไปสู่การกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในระยะยาว (Khalid et al., 2023) องค์กรธุรกิจ ต้องเผชิญแรงกดดันจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ให้ปรับปรุงการจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กร (Corporate Environmental Responsibility) จึงกลายเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Ivanova, 2020; Agyabeng-Mensah et al., 2021) หนึ่งในวิธีที่มีประสิทธิภาพ คือ การปฏิบัติการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งมุ่งเน้นการบันทึกและรายงานข้อมูลทางการเงินและกายภาพที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม (Schaltegger & Burritt, 2020) ดังนั้น การปฏิบัติการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม จึงช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของเจ้าของกิจการ โดยรวบรวมข้อมูลด้านต้นทุนสิ่งแวดล้อม และผลกระทบที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดทำงบประมาณด้านสิ่งแวดล้อม การคำนวณต้นทุนสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งช่วยสร้างความโปร่งใสและความไว้วางใจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Sudhamathi, 2018) โดยเฉพาะ ในสถานการณ์การแข่งขันที่เข้มข้น การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ไม่เพียงช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน แต่ยังส่งผลบวกต่อผลการดำเนินงานในระยะยาวอีกด้วย (Pedron et al., 2021) ดังนั้น องค์กรสามารถใช้ข้อมูลจากการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม เพื่อรายงานความยั่งยืน ผ่านงบการเงินและรายงานอื่น ๆ (Okafor & Egbunike, 2023) หรือความสำคัญของข้อมูลสิ่งแวดล้อม ข้อมูลทางการเงิน เช่น ต้นทุนและรายได้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงข้อมูลทางกายภาพ เช่น การใช้ทรัพยากรน้ำ พลังงาน และวัสดุ ช่วยให้องค์กรสามารถจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างครอบคลุม (Bennett & James, 2021) การรวมข้อมูลทั้ง 2 ประเภทนี้ ส่งเสริมการตัดสินใจที่ยั่งยืนและสร้างความเชื่อมั่นในผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม (อุเทน เลาน้ำทา และคณะ, 2559)

นอกจากนี้ จากการศึกษาของ Al-Tuwaijri et al. (2022) และ Nguyen and Pham (2023) พบว่าองค์กรที่นำแนวทางการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมมาปฏิบัติอย่างจริงจัง จะช่วยให้องค์กรมีความตระหนักรู้ถึงความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวมอย่างชัดเจนมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดทำข้อมูลทางบัญชีเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม จะช่วยให้องค์กรเข้าใจถึงความสำคัญของผลกระทบที่มีต่อชุมชนและสังคมได้ดีขึ้น ส่งผลให้องค์กรมีการกำหนดกลยุทธ์และนโยบายที่มุ่งเน้นรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ (Dias et al., 2022; Wang & Sarkis, 2023)

สรุปได้ว่า การปฏิบัติการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้องค์กรปรับปรุงผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม สร้างความยั่งยืนในระยะยาว และเพิ่มความน่าเชื่อถือในสายตาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร (Kurniawati & Rahmawati, 2023; García-Sánchez et al., 2024)

ดังนั้น การปฏิบัติการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม อาจส่งผลเชิงบวกต่อความสามารถในการแข่งขัน ผลการดำเนินงาน และความสำเร็จขององค์กรในตลาดและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การปฏิบัติการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมจึงคาดว่าจะมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น ตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี การมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม และความยั่งยืนขององค์กร ซึ่งสมมติฐานที่เสนอมีดังนี้:

สมมติฐานที่ 1a: การปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (GAP) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น

สมมติฐานที่ 1b: การปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (GAP) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี

สมมติฐานที่ 1c: การปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (GAP) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม

สมมติฐานที่ 1d: การปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (GAP) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนขององค์กร

2.2) การบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Accounting)

องค์กรธุรกิจ มีหน้าที่เคารพชีวิต และศักดิ์ศรีของมนุษย์ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สิทธิมนุษยชน (Human Rights) หมายถึง หลักการพื้นฐานของเสรีภาพและศักดิ์ศรี เช่น การแสดงออกทางความเชื่อและการป้องกันการละเมิด (สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, 2566) ในบทบาทของการบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Accounting) คือ การบันทึกและรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิขั้นพื้นฐานของพนักงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมุ่งเน้นการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้วยความเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ เช่น การส่งเสริมความเท่าเทียม การป้องกันการใช้แรงงานเด็ก และการ

ปฏิบัติที่เป็นธรรม (Ismail, 2021) การเปิดเผยข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชน จะช่วยให้องค์กรแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม สร้างความโปร่งใส และเสริมสร้างความเชื่อมั่นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะการให้ความสำคัญของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชน สำหรับองค์กรข้ามชาติ (Transnational Corporation) การเปิดเผยข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชนสามารถลดความเสี่ยงด้านการดำเนินงานและเสริมความมั่นคงในประเทศเจ้าบ้าน นอกจากนี้ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ยังช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและลดข้อจำกัดที่อาจกระทบต่อองค์กร นอกจากนี้ การบูรณาการการบัญชีด้านสิทธิมนุษยชนในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร ส่งผลให้เกิดความโปร่งใสในเชิงนโยบาย และช่วยสนับสนุนระบบธรรมาภิบาลที่ดี โดยเฉพาะในประเด็นการปกป้องสิทธิของแรงงาน ความเสมอภาคทางเพศ และการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ Bondy et al. (2022) ที่ระบุว่าองค์กรที่มีกลไกด้านสิทธิมนุษยชนจะมีแนวโน้มสูงในการพัฒนาธรรมาภิบาลเชิงจริยธรรม และการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจด้าน CSR โดยเฉพาะในประเด็นความเท่าเทียม การต่อต้านการละเมิดสิทธิ และการพัฒนาทุนมนุษย์อย่างยั่งยืน งานวิจัยของ Idemudia (2022) พบว่าองค์กรที่ลงทุนในระบบ Human Rights Reporting มักมีแนวโน้มในการดำเนินกิจกรรม CSR ที่มีความเข้มแข็งและได้รับการยอมรับจากสังคมอย่างแพร่หลาย

ดังนั้น การบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน อาจส่งผลเชิงบวกต่อภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น ครอบคลุมถึงการกำกับดูแลที่ดี การมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม และความยั่งยืนขององค์กร งานวิจัยนี้ คาดหวังผลลัพธ์เหล่านี้และกำหนดสมมติฐานเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งสมมติฐานที่เสนอมีดังนี้:

สมมติฐาน 2a: การบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน (HRA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น

สมมติฐาน 2b: การบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน (HRA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี

สมมติฐาน 2c: การบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน (HRA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม

สมมติฐาน 2d: การบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน (HRA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนขององค์กร

2.3) การมีส่วนร่วมขององค์กรกับชุมชน (Community Participation Presentation)

การมีส่วนร่วมขององค์กรกับชุมชน หมายถึง การที่ธุรกิจและชุมชนท้องถิ่นร่วมมือกัน หรือโปรแกรมชุมชนขององค์กร ที่องค์กรดำเนินการในสังคมท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนในพื้นที่นั้น ความรับผิดชอบต่อองค์กรต่อชุมชนผ่านการมีส่วนร่วม (Community Participation) ถือเป็นกุญแจสำคัญในการได้รับการยอมรับจากชุมชนท้องถิ่น องค์กรที่น่ากลยุทธความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) และการมีส่วนร่วมขององค์กรกับชุมชนมาใช้ สามารถลดโอกาสในการเกิดความขัดแย้งระหว่างองค์กรและชุมชนได้ การมีส่วนร่วมขององค์กรกับชุมชนโดยการจัด

กิจกรรมเชิงพัฒนา เช่น การฝึกอาชีพ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานท้องถิ่น และการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ส่งผลโดยตรงต่อการรับรู้เชิงบวกของผู้มีส่วนได้เสียต่อองค์กร ซึ่งส่งผลต่อภาพลักษณ์องค์กรอย่างมีนัยสำคัญ (Lee & Lee, 2023; Jamali et al., 2021) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรมที่มีความอ่อนไหวต่อสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ การรับรู้เชิงบวกของชุมชนเจ้าบ้านต่อกิจกรรมขององค์กรถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรและชุมชน (Muthuri et al., 2022) การมีส่วนร่วมดังกล่าวไม่เพียงแต่ช่วยสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือ แต่ยังช่วยให้ชุมชนมองเห็นถึงความมุ่งมั่นขององค์กรในการสร้างประโยชน์ร่วมกันระหว่างองค์กรและชุมชนอีกด้วย

การดำเนินโครงการร่วมกับชุมชนอย่างโปร่งใส และการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจขององค์กร ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของธรรมาภิบาลที่เปิดกว้างและมีส่วนร่วม ซึ่งงานของ Aguilera et al. (2022) แสดงให้เห็นว่า กระบวนการตัดสินใจขององค์กร เป็นปัจจัยหลักที่เสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรที่ดำเนินงานเชิงรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งระหว่างองค์กรกับชุมชน ช่วยลดต้นทุนความขัดแย้ง เพิ่มการยอมรับ และขยายโอกาสในการดำเนินธุรกิจในระยะยาว ส่งผลให้ความยั่งยืนขององค์กรมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น งานวิจัยของ Mzembe and Meaton (2022) และ Chen et al. (2023) ต่างมุ่งแสดงถึงความสัมพันธ์กับชุมชน คือ ปัจจัยสำคัญของความยั่งยืนขององค์กร โดยอาศัยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ในการวิจัยนี้ การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน หมายถึง การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างองค์กรและชุมชนเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (โดยเฉพาะชุมชนเจ้าบ้าน) ซึ่งรวมถึงการสนับสนุนการจ้างงาน การพัฒนาทักษะอาชีพ และการมีส่วนร่วมในการยกระดับคุณภาพชีวิตในสังคม ตลอดจนการฟื้นฟูธรรมชาติ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (Jamali et al., 2021) การนำเสนอข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทขององค์กรในฐานะที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างยั่งยืนที่มุ่งเน้นการสร้างคุณค่าให้กับชุมชนทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

จากที่อธิบายข้างต้น การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน หมายถึง การดำเนินงานขององค์กรที่มีจิตสาธารณะต่อชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการรายงานข้อมูลที่โปร่งใสโดยยึดหลักพฤติกรรมทางศีลธรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชนคาดว่าจะส่งผลเชิงบวกต่อการสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น ครอบคลุมถึงการกำกับดูแลที่ดี การมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม และความยั่งยืนขององค์กร ซึ่งสมมติฐานที่เสนอมีดังนี้:

สมมติฐาน 3a: การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น

สมมติฐาน 3b: การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี

สมมติฐาน 3c: การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม

สมมติฐาน 3d: การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนขององค์กร

2.4) การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Regulation Compliance Disclosure)

การปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Regulation Compliance) เป็นหนึ่งในเกณฑ์ที่กำหนดให้องค์กรต้องเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้สอดคล้องกับกฎระเบียบและความชอบธรรม ผ่านการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจอย่างต่อเนื่อง (Boateng et al., 2022) สำหรับประเทศไทย คนไทยมักให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบมากกว่าความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วยความตระหนักรู้ที่แท้จริง ดังนั้นกฎระเบียบจึงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ (Benoit & Partners, 2023) อย่างไรก็ตาม การถูกบังคับโดยกฎระเบียบมักส่งผลให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลน้อยกว่าการเปิดเผยโดยสมัครใจ (Fishman & Hagerty, 2003) แม้ว่าการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมจะเป็นการดำเนินการโดยสมัครใจขององค์กร แต่ในกรณีที่ไม่มีข้อผูกพันที่เข้มงวดด้านกฎระเบียบ การปฏิบัติตามกฎระเบียบอาจกลายเป็นการเลือกปฏิบัติและการดำเนินการโดยสมัครใจ หากไม่ได้รับการตรวจสอบอย่างเหมาะสม (Seneca ESG, 2022) การเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจไม่เพียงแต่เป็นข้อได้เปรียบในการแข่งขัน แต่ยังถือเป็นรากฐานของจริยธรรมทางธุรกิจ (Business Ethics) ซึ่งจริยธรรมทางธุรกิจนี้สามารถตอบสนองต่อการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สร้างการยอมรับ เพิ่มมูลค่าให้แก่องค์กร สร้างภาพลักษณ์ที่ดี และช่วยให้องค์กรอยู่รอดในระยะยาว (Rossi et al., 2021) รวมถึง การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลองค์กร โดยเฉพาะในด้านความโปร่งใส ความสามารถในการตรวจสอบ และการลดความเสี่ยงทางกฎหมาย งานของ Lin et al. (2023) ชี้ให้เห็นว่าองค์กรที่ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยเชิงจริยธรรมมักมีระบบธรรมาภิบาลภายในที่เข้มแข็งและสามารถสร้างความไว้วางใจจากผู้มีส่วนได้เสียได้ดีขึ้น นอกจากนี้ การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบไม่เพียงสะท้อนความสอดคล้องตามกฎหมายเท่านั้น แต่ยังเป็นการแสดงถึงจริยธรรมองค์กรในการรับผิดชอบต่อสังคมอย่างสมัครใจ โดยเฉพาะในประเด็นสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย และสิทธิมนุษยชน ซึ่งส่งเสริมให้เกิดการยอมรับจากชุมชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (Yekini et al., 2022; Uyar et al., 2023)

ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบไม่เพียงแต่ช่วยให้ธุรกิจสอดคล้องกับข้อกำหนดทางกฎหมาย แต่ยังเสริมสร้างความโปร่งใส ความไว้วางใจ และความยั่งยืนในระยะยาวอีกด้วย ในกรณีนี้ การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ หมายถึง กระบวนการที่มุ่งเน้นการนำเสนอและการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด โดยยึดหลักจริยธรรมทางธุรกิจ เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม (AuditBoard, 2024) การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตาม

กฎระเบียบคาดว่าจะส่งผลเชิงบวกต่อการสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น ตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี การมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม และความยั่งยืนขององค์กร ซึ่งสมมติฐานที่เสนอมีดังนี้:

สมมติฐาน 4a: การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น

สมมติฐาน 4b: การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี

สมมติฐาน 4c: การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม

สมมติฐาน 4d: การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนขององค์กร

2.5) การรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ (Public Impact Reporting)

การรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ หมายถึง แนวปฏิบัติด้านการบัญชีขององค์กรที่ครอบคลุม การรับรู้ การบันทึก การจัดหมวดหมู่ การสรุปข้อมูล และการรายงานโดยสมัครใจ ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคม โดยรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน กิจกรรมของชุมชน ผลกระทบทางสังคม และสิ่งแวดล้อม และการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Tsalis et al., 2020) การรายงานบัญชีผลกระทบต่อสาธารณะเป็นช่องทางการสื่อสารที่องค์กรแสดงความรับผิดชอบต่อผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม รวมถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกองค์กร (ESG | The Report, 2024) การรายงานบัญชีสาธารณะมักเกี่ยวข้องกับการนำเสนอและการรายงานประเด็นทางสังคม โดยเป็นการแข่งขันระหว่างคุณค่าและปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Global Reporting Initiative, 2024) การรายงานลักษณะนี้ช่วยขยายกรอบการบัญชีการเงินแบบดั้งเดิม โดยให้มุมมองเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจและสังคม (Bizfluent, 2019)

นอกจากนี้ การรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ สะท้อนความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กร ซึ่งเป็นหัวใจของหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน และการกำกับดูแลภายใน งานของ Amran et al. (2023) พบว่า องค์กรที่รายงานผลกระทบต่อสาธารณะอย่างสม่ำเสมอมีระดับธรรมาภิบาลที่สูงขึ้น และสามารถสร้างความไว้วางใจจากผู้ถือหุ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึง องค์กรที่รายงานผลกระทบต่อสาธารณะอย่างโปร่งใส มักสามารถจัดการกับความเสี่ยงทางสังคม และสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น ซึ่งนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นในตลาดและความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน งานของ Yusoff et al. (2022) และ Hussain et al. (2023) พบว่า ความโปร่งใสเกี่ยวกับผลกระทบต่อสาธารณะ เป็นองค์ประกอบสำคัญของความยั่งยืนองค์กรยุคใหม่

ดังนั้น การรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ จึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้องค์กรแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม สร้างความโปร่งใส และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างยั่งยืน ภายใต้การดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสังคม มี

ศักยภาพเพียงพอที่จะส่งผลต่อการยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่อง การเพิ่มคุณค่าขององค์กร การสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น และความยั่งยืนขององค์กร เหตุผลสำคัญคือ การรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือและช่องทางการสื่อสารที่ช่วยสร้างความโปร่งใสขององค์กร และช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับกิจกรรมและความรับผิดชอบขององค์กร (Wangcharoendate et al., 2021)

สรุปได้ว่า การรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ จึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างความโปร่งใส การยอมรับ และความไว้วางใจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งส่งเสริมให้องค์กรบรรลุเป้าหมายและเติบโตได้อย่างยั่งยืนซึ่งสมมติฐานที่เสนอมีดังนี้:

สมมติฐาน 5a: การรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ (PIR) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น (Corporate Image Outstanding)

สมมติฐาน 5b: การรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ (PIR) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี

สมมติฐาน 5c: การรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ (PIR) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม

สมมติฐาน 5d: การรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ (PIR) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนขององค์กร

2.6) การสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น (Corporate Image Outstanding)

ภาพลักษณ์องค์กร (Corporate Image) หมายถึง ภาพในจิตใจของบุคคลเกี่ยวกับองค์กร ซึ่งคือสิ่งที่นึกถึงเมื่อมีคนได้ยินชื่อ หรือเห็นสัญลักษณ์ขององค์กร (ODS Consulting, 2024) นอกจากนี้ ภาพลักษณ์องค์กรยังถูกนิยามว่าเป็นผลลัพธ์ของความรู้ ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก หรือทัศนคติเกี่ยวกับองค์กร โดยแนวคิดของภาพลักษณ์องค์กรมีความเชื่อมโยงกับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ของผู้บริโภคเกี่ยวกับภาพลักษณ์องค์กรและผลลัพธ์ทางองค์กร (Administrative Sciences, 2023)

ในงานวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม การสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่นหมายถึง ตัวตนขององค์กรที่ได้รับการยอมรับ ชื่นชม มีความน่าเชื่อถือ และแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมองว่าองค์กรมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่ยอดเยียม (Susilawati et al., 2024; Ratmono et al., 2024; Khalid et al., 2023) ดังนั้น การสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่นจึงมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และความน่าเชื่อถือ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จและการเติบโตขององค์กรในระยะยาว

ภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่นสามารถนำไปสู่ความยั่งยืนขององค์กร (Firm Sustainability) โดยส่งผลเชิงบวกต่อความสามารถในการแข่งขัน ผลการดำเนินงาน และความสำเร็จขององค์กรในตลาดและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งสมมติฐานที่เสนอมีดังนี้:

สมมติฐาน 6a: การสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนขององค์กร (Firm Sustainability)

2.7) ทรชนกถึงการกำกับูแลที่ดี (Corporate Governance Establishment)

ธรรมาภิบาลองค์กร (Corporate Governance) เป็นระบบการบริหารจัดการและควบคุมภายในของธุรกิจ โดยกำหนดบทบาทและแนวปฏิบัติเพื่อสร้างประโยชน์ต่อการบริหารงาน เพิ่มมูลค่าให้แก่องค์กร และช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ องค์กรต้องดำเนินงานบนพื้นฐานของคุณภาพ ความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส ความเป็นธรรม ประสิทธิภาพ และเปิดโอกาสให้มีการมีส่วนร่วม พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจน นอกจากนั้น ธรรมาภิบาลองค์กร ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเพิ่มมูลค่าและส่งเสริมความก้าวหน้าขององค์กรอย่างยั่งยืน โดยสะท้อนผ่านระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ถือหุ้น นักลงทุน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Hawksford, 2024; ManagementStudyGuide, 2024; Youmatter, 2024)

ในการวิจัยนี้ ทรชนกถึงการกำกับูแลที่ดี หมายถึง ความมุ่งมั่นต่อการกำกับูแลและการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักความถูกต้อง ความโปร่งใส และจริยธรรมที่ดี รวมถึงการคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในธุรกิจ (IMD Business School, 2024) ดังนั้น ทรชนกถึงการกำกับูแลที่ดีจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสร้างมูลค่า เพิ่มความโปร่งใส และสร้างความเชื่อมั่นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนในระยะยาว

จากงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า ธรรมาภิบาลองค์กรส่งผลต่อความยั่งยืนขององค์กร บริษัทที่มีธรรมาภิบาลที่ดีสร้างผลตอบแทนที่สูงกว่าให้กับผู้ถือหุ้น และมีความยั่งยืนขององค์กรสูงกว่า รวมถึงมีรายงานทางการเงินที่แสดงผลการดำเนินงานที่ดีกว่าเมื่อเทียบกับบริษัทที่ไม่มีธรรมาภิบาลที่ดี (Alodat et al., 2022; Kyere & Ausloos, 2020) ซึ่งสมมติฐานที่เสนอมีดังนี้:

สมมติฐาน 7a: ทรชนกถึงการกำกับูแลที่ดีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนขององค์กร (Firm Sustainability)

2.8) การมุ่งเน้นความรับผิดชอบตอสังคม (Social Responsibility Concentration)

ความรับผิดชอบตอสังคมขององค์กร เป็นความจำเป็นที่องค์กรต้องตอบสนองต่อปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเน้นไปที่ประโยชน์ต่อบุคคล ชุมชน และสังคม ในขณะเดียวกัน สังคมเองก็คาดหวังให้องค์กรมีความมั่นคงและยั่งยืน

ในการวิจัยนี้ การมุ่งเน้นความรับผิดชอบตอสังคม หมายถึง การกระทำที่สะท้อนถึงความตระหนักรู้คุณค่าของสังคม การคำนึงถึงการดำเนินงานทางธุรกิจ และปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัจจัยที่มีความเสี่ยงและควรหลีกเลี่ยง (HEC, 2024; Harvard Business School Online, 2021) การมุ่งเน้นความรับผิดชอบตอสังคม จึงไม่เพียงแต่ช่วยสร้างความยั่งยืนให้แก่องค์กร แต่ยังสะท้อนถึงบทบาทขององค์กรในการสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมในวงกว้าง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการยอมรับและความไว้วางใจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อองค์กร มักถูกกำหนดโดยอิทธิพลภายนอก เช่น สภาพตลาดและการดำเนินงานของบริษัท การวิจัยพบว่าปัจจัยภายนอก เช่น การแข่งขันในตลาดและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย มีบทบาทสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์ CSR ของบริษัท นอกจากนี้ การนำกลยุทธ์ CSR ไปปฏิบัติยังขึ้นอยู่กับความรู้ของลูกค้าและชื่อเสียงของบริษัท บริษัทที่มีชื่อเสียงดีและมีการรับรู้ของลูกค้าในเชิงบวกมักมีแนวโน้มที่จะนำกลยุทธ์ CSR มาใช้มากขึ้น

ดังนั้น พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อองค์กร จึงถูกกำหนดโดยอิทธิพลภายนอกหลายประการ รวมถึงสภาพตลาด การแข่งขัน และการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสีย (Gulema & Roba, 2021) การมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ได้เพิ่มมูลค่าให้แก่ผู้ถือหุ้นเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการบูรณาการปัจจัยทั้งสามด้าน (เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม) พร้อมกัน เพื่อสร้างการเติบโตในมิติของสังคมและสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ บริษัทที่ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมมักเป็นบริษัทที่มีธรรมาภิบาลองค์กรที่ดี

ดังนั้น การมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคมส่งผลเชิงบวกต่อความสามารถในการแข่งขัน ผลการดำเนินงาน และความสำเร็จขององค์กรในตลาดและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สมมติฐาน 8a: การมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนขององค์กร

การวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรเปรียบเทียบในองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านที่ประกอบอยู่ใน การดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพต่อการสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่นตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี การมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม และความยั่งยืนขององค์กร โดยมีสมการที่ใช้ในการอธิบายผลลัพธ์ในสมมติฐาน 1-5 ได้ดังต่อไปนี้

$$\text{Equation 1: CIO} = \alpha_1 + \beta_1 \text{ GAP} + \beta_2 \text{ HRA} + \beta_3 \text{ CPP} + \beta_4 \text{ RCD} + \beta_5 \text{ PIR} + \beta_6 \text{ FA} + \beta_7 \text{ FS} + \varepsilon_1$$

$$\text{Equation 2: CGE} = \alpha_2 + \beta_8 \text{ GAP} + \beta_9 \text{ HRA} + \beta_{10} \text{ CPP} + \beta_{11} \text{ RCD} + \beta_{12} \text{ PIR} + \beta_{13} \text{ FA} + \beta_{14} \text{ FS} + \varepsilon_2$$

$$\text{Equation 3: SRC} = \alpha_3 + \beta_{15} \text{ GAP} + \beta_{16} \text{ HRA} + \beta_{17} \text{ CPP} + \beta_{18} \text{ RCD} + \beta_{19} \text{ PIR} + \beta_{20} \text{ FA} + \beta_{21} \text{ FS} + \varepsilon_3$$

$$\text{Equation 4: FST} = \alpha_4 + \beta_{22} \text{ GAP} + \beta_{23} \text{ HRA} + \beta_{24} \text{ CPP} + \beta_{25} \text{ RCD} + \beta_{26} \text{ PIR} + \beta_{27} \text{ FA} + \beta_{28} \text{ FS} + \varepsilon_4$$

$$\text{Equation 5: FST} = \alpha_5 + \beta_{29} \text{ CIO} + \beta_{30} \text{ CGE} + \beta_{31} \text{ SRC} + \beta_{32} \text{ FA} + \beta_{33} \text{ FS} + \varepsilon_5$$

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดตัวแปรควบคุม ได้แก่ อายุขององค์กร (Firm Age) และขนาดขององค์กร (Firm Size) ตามแนวทางของ Hadid and Hamdan (2021) ทั้งนี้ การเลือกใช้ตัวแปรควบคุมดังกล่าวมีเหตุผล เนื่องจากองค์กรที่มีอายุมากกว่า ย่อมมีโอกาสสะสมประสบการณ์ด้านการดำเนินงานสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาธรรมาภิบาลได้มากกว่า ในขณะที่องค์กรขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านทรัพยากรทางการเงินและบุคลากรสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม การควบคุมปัจจัยเหล่านี้จึงช่วยลดอิทธิพลจากความแตกต่างขององค์กร ส่งผลให้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักมีความแม่นยำและชัดเจนยิ่งขึ้น

ระเบียบวิธีการวิจัย (Research Methods)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ บริษัทที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 14000 ในประเทศไทย จากฐานข้อมูลออนไลน์ของสถาบันมาตรฐานอุตสาหกรรมไทย กระทรวงอุตสาหกรรม (Thai Industrial Standards Institute, Ministry of Industry, 2021) เนื่องจาก กลุ่มบริษัทเหล่านี้ มีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม จำนวนทั้งสิ้น 458 แห่ง โดยผู้จัดการฝ่ายบัญชี/กรรมการผู้จัดการเป็นผู้ตอบแบบสอบถามจากแบบสอบถามทางไปรษณีย์ กำหนดขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม ความเชื่อมั่นที่ระดับร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (e) = 0.05 สมการของ Yamane (1973) ซึ่งระบุขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม คือ 214 บริษัท อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ผ่านมาเสนอว่าอัตราการตอบกลับเฉลี่ยของแบบสำรวจที่ส่งทางไปรษณีย์อยู่ที่ประมาณร้อยละ 20 (Aaker et al., 2007)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสำรวจทางไปรษณีย์ (Mail Survey) แบบสอบถามถูกส่งไปยังผู้บริหารด้านบัญชี ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายบัญชี ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี หรือผู้จัดการฝ่ายบัญชี เนื่องจากบุคคลในตำแหน่งเหล่านี้มีความรับผิดชอบหลักในด้านการบัญชีและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในองค์กร ได้รับการตอบกลับจาก 214 บริษัท แบบสอบถามที่สามารถใช้งานได้จำนวน 56 ชุด อัตราการตอบกลับที่มีประสิทธิภาพอยู่ที่ประมาณร้อยละ 26.16 ตามคำแนะนำของ Aaker et al. (2007) อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามทางไปรษณีย์ที่มีอัตราการตอบกลับที่เหมาะสมมากกว่าร้อยละ 20 ถือว่ายอมรับได้ ทดสอบอคติที่อาจเกิดจากการไม่ตอบกลับ (Non-Response Bias) เพื่อประเมินอคติจากการไม่ตอบกลับ (Non-response Bias Test) ตรวจสอบโดยเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกลุ่มที่ตอบกลับครั้งแรกและครั้งที่ 2 ตามแนวคิดของ Armstrong and Overton (1977) ผลการทดสอบ ไม่พบความแตกต่าง (t-test) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในตัวแปรดังนี้ อายุของบริษัท ($t = 0.10, p > 0.05$) ขนาดของบริษัท ($t = 0.11, p > 0.05$) ทุนของบริษัท ($t = 0.09, p > 0.05$) ดังนั้น การตอบกลับของกลุ่มตัวอย่าง ถือว่าปราศจากอคติ เหมาะสมสำหรับการใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

แม้ว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมตามสูตร Yamane (1973) จะอยู่ที่ 214 บริษัท แต่จากการเก็บข้อมูลจริงผ่านแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยได้รับข้อมูลที่สามารถใช้ได้เพียง 56 ชุด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความแข็งแกร่งของผลวิเคราะห์ทางสถิติ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ทดสอบอคติจากการไม่ตอบกลับ (non-response bias) โดยใช้แนวทางของ Armstrong and Overton (1977) และไม่พบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญในตัวแปรสำคัญ เช่น อายุบริษัท ขนาด และทุนจดทะเบียน ซึ่งช่วยลดความกังวลเกี่ยวกับความเอนเอียงของข้อมูลได้ในระดับหนึ่ง แต่ทั้งนี้ งานวิจัยนี้ ยังมีข้อจำกัดในด้าน Generalizability ซึ่งควรระมัดระวังในการนำไปอ้างอิงในบริบทที่แตกต่างจากกลุ่มบริษัทตัวอย่างนี้

แบบสอบถามใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต ทุกคำถามวัดด้วยมาตรวัดแบบ 5 ระดับ (Five-Point Likert Scale) ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly Disagree) ถึง 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly Agree) เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ได้มีการประเมินทั้ง ความเที่ยงตรง (Validity) และ ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทำการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) สำหรับแต่ละชุดของคำถามที่แสดงถึงมาตรวัดเฉพาะ เนื่องจากข้อจำกัดในจำนวนข้อมูลที่สังเกตได้ การวิเคราะห์ปัจจัยนี้ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) ร่วมกับการหมุนแบบ Varimax เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย ก่อนดำเนินการวิเคราะห์ ได้มีการตรวจสอบค่าสถิติ Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) เพื่อยืนยันว่าเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ปัจจัย ค่าที่ได้คือ 0.774 และมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) แสดงว่าการวิเคราะห์ปัจจัยเหมาะสม ค่าการบรรจุของปัจจัย (Factor Loadings) อยู่ระหว่าง 0.56-0.91 ซึ่งมากกว่าค่าตัดที่กำหนดไว้ที่ 0.40 และมีนัยสำคัญทางสถิติ (Nunnally & Bernstein, 1994) ขั้นตอนที่สอง ได้มีการประเมินค่าอำนาจจำแนก (Discriminant Power) เพื่อวัดความเที่ยงตรงของมาตรวัดผ่านการคำนวณความสัมพันธ์ระหว่างคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) ซึ่งค่าความสัมพันธ์อยู่ในช่วง 0.774-0.985 ขั้นตอนที่สาม ได้ประเมินความเชื่อมั่น (Reliability) ของมาตรวัดผ่านค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficients) ซึ่งอยู่ในช่วง 0.613-0.882 โดยค่าที่มากกว่า 0.70 ถือว่ายอมรับได้ (Nunnally & Bernstein, 1994) ผลการวิเคราะห์ แสดงให้เห็นว่า มาตรวัดทั้งหมดมีความสอดคล้องกันภายใน (Internally Consistent) และเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์เพิ่มเติม ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของการวิจัยนี้อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตัวแปร	จำนวนข้อคำถาม	Factor Loadings	Cronbach Alpha
การปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (GAP)	4	0.799-0.901	0.832
การบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน (HRA)	4	0.809-0.900	0.877
การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP)	4	0.891-0.903	0.613
การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD)	4	0.774-0.958	0.865
การรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ (PIR)	4	0.832-0.934	0.786
ภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น (CIO)	4	0.796-0.934	0.849
ตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี (CGE)	4	0.828-0.943	0.834
การมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม (SRC)	4	0.897-0.985	0.882
ความยั่งยืนขององค์กร (FST)	4	0.883-0.948	0.767

ผลการวิจัย

สำหรับข้อมูลทั่วไปของบริษัทที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 14000 ในประเทศไทย พบว่า กลุ่มผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 42.90 (24 ราย) ทุนจดทะเบียนของบริษัท พบว่า น้อยกว่า 100 ล้านบาท ร้อยละ 39.30 (22 ราย) สินทรัพย์รวมของบริษัท พบว่า น้อยกว่า 1,000 ล้านบาท ร้อยละ 32.10 (18 ราย) จำนวนพนักงานปัจจุบัน พบว่า น้อยกว่า 500 คน ร้อยละ 50.00 (28 ราย) ระยะเวลาการได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 14000 พบว่า 5 - 10 ปี และ 11 - 15 ปี เท่ากันที่ ร้อยละ 32.10 (18 ราย) สำหรับระยะเวลาที่องค์กรได้รายงานข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี หรือรายงานอื่น ๆ พบว่า เคยรายงาน ร้อยละ 82.10 (64 ราย) ในด้านการผ่านเกณฑ์การประเมินความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน พบว่า เคยผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 60.70 (34 ราย)

ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาและเมทริกซ์ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย มีค่าอยู่ระหว่าง 0.21 ถึง 0.69 ที่ระดับนัยสำคัญ $p < 0.01$ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ที่เป็นไปได้ของตัวแปรในแบบจำลองสามารถทดสอบได้ โดยไม่มีปัญหาผลคูณคอเลลิเนียร์ที่สำคัญ เนื่องจากค่า Inter-correlation ระหว่างตัวแปรทำนายแต่ละตัวต่ำกว่าเกณฑ์ 0.80 ซึ่งถือว่าเป็นความสัมพันธ์ที่สูงเกินไป (Hair et al., 2010)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (OLS) เกี่ยวกับผลกระทบของการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความยั่งยืนขององค์กร^a

Independent Variable	Dependent Variable				
	CIO	CGE	SRC	FST	FST
	1	2	3	4	5
การปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (GAP)	0.504** (0.422)	0.142 (0.112)	0.012 (0.008)	-0.194 (-0.163)	
การบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน (HRA)	-0.432 (-0.366)	0.080 (0.070)	0.308** (0.222)	-0.113 (-0.097)	
การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP)	0.359*** (0.391)	0.137** (0.194)	-0.162** (-0.151)	0.362*** (0.398)	
การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD)	0.473*** (0.440)	0.697*** (0.723)	0.557*** (0.478)	0.654*** (0.665)	
การรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ (PIR)	0.085 (0.094)	-0.101 (-0.115)	0.489*** (0.459)	0.078 (0.087)	
ภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น (CIO)					0.676*** (0.710)
ตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี (CGE)					0.186 (0.190)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (OLS) เกี่ยวกับผลกระทบของการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความยั่งยืนขององค์กร^a (ต่อ)

Independent Variable	Dependent Variable				
	CIO	CGE	SRC	FST	FST
	1	2	3	4	5
การมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม (SRC)					0.046 (0.057)
ขนาดขององค์กร (FS)	0.005 (0.115)	0.057 (0.85)	-0.088 (-0.153)	0.042 (0.086)	-0.002 (-0.004)
อายุขององค์กร (FA)	-0.037 (-0.070)	-0.149 (0.074)	-0.001 (-0.001)	-0.013 (-0.025)	0.086 (0.168)
Adjust R ²	0.775	0.795	0.882	0.841	0.848

Beta coefficients with standard errors in parenthesis, *** $p < 0.01$, ** $p < 0.05$, * $p < 0.10$

จากตารางที่ 2 นำเสนอผลลัพธ์ของค่าสัมประสิทธิ์และการทดสอบสมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในงานวิจัย ภาพที่ 1 แสดงสรุปความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมและความสำเร็จขององค์กร โดยสรุปผลการวิเคราะห์ OLS Regression Analysis ที่อิงจากสมการ 5 ชุด

กลุ่มสมการที่ 1 เผยความสัมพันธ์ระหว่าง a) การปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม b) การบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน c) การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน d) การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และ e) การรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ ที่ส่งผลต่อการสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น ครอบคลุมถึงการกำกับดูแลที่ดี การมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม และความยั่งยืนขององค์กร

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรองค์ประกอบของการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมกับตัวแปรผลลัพธ์ (การสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น ครอบคลุมถึงการกำกับดูแลที่ดี การมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม และความยั่งยืนขององค์กร) ถูกวิเคราะห์จากสมมติฐานที่ 1-9 โดยสมมติฐานเหล่านี้ได้รับการวิเคราะห์จากสมการการถดถอยในแบบจำลองที่ 1-5 ผลการวิเคราะห์ OLS Regression Analysis แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์และผลกระทบของการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อผลลัพธ์สำคัญขององค์กร โดยสรุปผลลัพธ์ไว้อย่างชัดเจนในตารางที่ 2 และภาพที่ 1

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (GAP) ($\beta_1 = 0.504$, $p < 0.05$), การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) ($\beta_3 = 0.359$, $p < 0.001$) และ การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) ($\beta_4 = 0.473$, $p < 0.001$) มีผลกระทบเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อการสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น ตาม Model 1 (Adjusted R² = 0.775) ดังนั้น สมมติฐาน H1a, H3a และ H4a ได้รับการสนับสนุน

ผลการวิเคราะห์ยังแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) ($\beta_{10} = 0.137$, $p < 0.05$) และการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) ($\beta_{11} = 0.697$, $p < 0.001$) มีผลกระทบเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อ ทัศนคติถึงการกำกับดูแลที่ดี ตาม Model 2 (Adjusted $R^2 = 0.795$) ดังนั้น สมมติฐาน H4b ได้รับการสนับสนุน

ผลการวิเคราะห์ยังระบุว่า การบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน (HRA) ($\beta_{16} = 0.308$, $p < 0.05$), การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) ($\beta_{17} = 0.162$, $p < 0.05$) การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) ($\beta_{18} = 0.557$, $p < 0.001$) และการรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ (PIR) ($\beta_{19} = 0.489$, $p < 0.001$) มีผลกระทบเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อ การมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม ตาม Model 3 (Adjusted $R^2 = 0.822$) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ H2c, H3c, H4c, และ H5c

ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) ($\beta_{24} = 0.362$, $p < 0.001$) และ การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) ($\beta_{25} = 0.654$, $p < 0.001$) มีผลกระทบที่มีนัยสำคัญต่อความยั่งยืนขององค์กรตาม Model 4 (Adjusted $R^2 = 0.841$) ดังนั้น สมมติฐาน H3d และ H4d ได้รับการสนับสนุน

การสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า การสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น (CIO) ($\beta_{29} = 0.676$, $p < 0.001$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความยั่งยืนขององค์กร ตาม Model 5 (Adjusted $R^2 = 0.848$) ดังนั้น สมมติฐาน H7 ได้รับการสนับสนุน

ตารางที่ 3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย

สมมติฐานที่	รายละเอียด	ผลการทดสอบ (β , Sig.)	สรุปผลสมมติฐาน
H1a	GAP มีผลเชิงบวกต่อ CIO	$\beta = 0.504$, Sig. < 0.05	Accepted
H1b	GAP มีผลเชิงบวกต่อ CGE	$\beta = 0.142$, Sig. > 0.05	Rejected
H1c	GAP มีผลเชิงบวกต่อ SRC	$\beta = 0.012$, Sig. > 0.05	Rejected
H1d	GAP มีผลเชิงบวกต่อ FST	$\beta = -0.194$, Sig. > 0.05	Rejected
H2a	HRA มีผลเชิงบวกต่อ CIO	$\beta = -0.432$, Sig. > 0.05	Rejected
H2b	HRA มีผลเชิงบวกต่อ CGE	$\beta = 0.080$, Sig. > 0.05	Rejected
H2c	HRA มีผลเชิงบวกต่อ SRC	$\beta = 0.308$, Sig. < 0.05	Accepted
H2d	HRA มีผลเชิงบวกต่อ FST	$\beta = -0.113$, Sig. > 0.05	Rejected
H3a	CPP มีผลเชิงบวกต่อ CIO	$\beta = 0.359$, Sig. < 0.01	Accepted

ตารางที่ 3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย (ต่อ)

สมมติฐานที่	รายละเอียด	ผลการทดสอบ (β , Sig.)	สรุปผลสมมติฐาน
H3b	CPP มีผลเชิงบวกต่อ CGE	$\beta = 0.137$, Sig. < 0.05	Accepted
H3c	CPP มีผลเชิงบวกต่อ SRC	$\beta = -0.162$, Sig. < 0.05	Accepted (เชิงลบ)
H3d	CPP มีผลเชิงบวกต่อ FST	$\beta = 0.362$, Sig. < 0.01	Accepted
H4a	RCD มีผลเชิงบวกต่อ CIO	$\beta = 0.473$, Sig. < 0.01	Accepted
H4b	RCD มีผลเชิงบวกต่อ CGE	$\beta = 0.697$, Sig. < 0.01	Accepted
H4c	RCD มีผลเชิงบวกต่อ SRC	$\beta = 0.557$, Sig. < 0.01	Accepted
H4d	RCD มีผลเชิงบวกต่อ FST	$\beta = 0.654$, Sig. < 0.01	Accepted
H5a	PIR มีผลเชิงบวกต่อ CIO	$\beta = 0.085$, Sig. > 0.05	Rejected
H5b	PIR มีผลเชิงบวกต่อ CGE	$\beta = -0.101$, Sig. > 0.05	Rejected
H5c	PIR มีผลเชิงบวกต่อ SRC	$\beta = 0.489$, Sig. < 0.01	Accepted
H5d	PIR มีผลเชิงบวกต่อ FST	$\beta = 0.078$, Sig. > 0.05	Rejected
H6a	CIO มีผลเชิงบวกต่อ FST	$\beta = 0.676$, Sig. < 0.01	Accepted
H7a	CGE มีผลเชิงบวกต่อ FST	$\beta = 0.186$, Sig. > 0.05	Rejected
H8a	SRC มีผลเชิงบวกต่อ FST	$\beta = 0.046$, Sig. > 0.05	Rejected

จากผลการทดสอบสมมติฐานตามตารางที่แสดงไว้ พบว่า สมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (GAP), การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP), และการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุน (Accepted) ในขณะที่ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน (HRA) และการรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ (PIR) มีทั้งสมมติฐานที่ถูกยอมรับและถูกปฏิเสธ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของผลกระทบของแต่ละตัวแปรต่อความยั่งยืนขององค์กร จึงเสนอแนะว่าองค์กรควรเน้นพัฒนาตัวแปรที่ได้รับการสนับสนุนจากการวิจัย เพื่อส่งเสริมความยั่งยืนในอนาคต

สรุปและอภิปรายผล

1) การปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (GAP) การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) และการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) ที่ส่งผลต่อด้านภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น (CIO) เนื่องจาก แนวปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมกับชุมชน และการเปิดเผยการปฏิบัติตามกฎระเบียบ เป็นกลยุทธ์สำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความยั่งยืนและความน่าเชื่อถือขององค์กรในระยะยาว

ทั้งนี้ การบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมช่วยให้องค์กรสามารถรับรู้และประเมินต้นทุนและผลกระทบจากกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Schaltegger & Burritt, (2020) ระบุว่า การบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมช่วยเพิ่มความโปร่งใสและสร้างความไว้วางใจในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมกับชุมชน เช่น การจัดโครงการพัฒนาชุมชนหรือการสนับสนุนทรัพยากร ช่วยลดความขัดแย้งและเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับชุมชน ซึ่ง Vinodan (2019) ชี้ว่า การสนับสนุนชุมชนในระดับท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการยอมรับและภาพลักษณ์องค์กรสำหรับการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ช่วยเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันในตลาด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Boateng et al. (2022) พบว่า การเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจสามารถช่วยให้องค์กรรักษาความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสียและลดความเสี่ยงจากการละเมิดกฎระเบียบ ดังนั้นการบูรณาการแนวปฏิบัติทั้งสามมิติอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นรากฐานสำคัญที่นำไปสู่การเติบโตอย่างยั่งยืนขององค์กรในระยะยาว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Vinodan (2019) พบว่า การปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม และการนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชนสามารถลดความขัดแย้งระหว่างชุมชนและองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมุมมองของชุมชนที่มองกิจกรรมขององค์กรในเชิงบวก ซึ่งช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับชุมชน และการศึกษาของ Yekini and Jallow (2012) พบว่า กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ได้รับการสนับสนุนสามารถนำไปสู่การรับรู้ในเชิงบวกมากขึ้นเมื่อเทียบกับกลยุทธ์เดียว ผลการศึกษาก่อนหน้านี้ยังชี้ให้เห็นว่าปริมาณของการนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชนในรายงานประจำปี มีความสัมพันธ์ที่มียัยสำคัญกับคะแนนคุณภาพรวม และความสัมพันธ์เชิงบวกที่แข็งแกร่งกับปริมาณการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

2) การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) และการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) ที่ส่งผลต่อตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี (CGE) เนื่องจาก การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) และการเปิดเผยการปฏิบัติตามกฎระเบียบมีบทบาทสำคัญต่อภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น (CIO) การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องและการจัดโครงการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม แสดงถึงความรับผิดชอบต่อองค์กรที่มีต่อชุมชน ส่งผลให้ได้รับการยอมรับและความเชื่อมั่นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Muthuri, et al., (2022) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กรและชุมชนช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์องค์กรในเชิงบวก นอกจากนี้ การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เน้นจริยธรรมและความโปร่งใส ช่วยให้องค์กรได้รับความไว้วางใจจากหน่วยงานกำกับดูแลและผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของ Boateng et al. (2022) ที่ระบุว่า การดำเนินงานตามจริยธรรมส่งผลให้ภาพลักษณ์องค์กรมีความโดดเด่นและได้รับการยอมรับในวงกว้าง โดยรวมแล้ว แนวปฏิบัติเหล่านี้ไม่เพียงแต่สร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับในระดับองค์กร แต่ยังช่วยเสริมสร้างความยั่งยืนและการเติบโตในระยะยาวขององค์กรอย่างชัดเจน

3) การนำเสนอการนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) และการรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ (PIR) ที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อ

ต่อสังคม (SRC) เนื่องจาก การมีส่วนร่วมกับชุมชน การเปิดเผยการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และการรายงานผลกระทบต่อสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างการตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดีในองค์กร การจัดสรรงบประมาณและการจัดทำโครงการพัฒนาชุมชน ช่วยสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ การรายงานผลกระทบต่อสังคม เช่น การวิเคราะห์และติดตามผลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต และการนำเสนอข้อมูลความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ช่วยให้องค์กรได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tsalis et al. (2020) ชี้ว่า การรายงานที่โปร่งใสส่งเสริมความเชื่อมั่นในองค์กร นอกจากนี้ การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมและการปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ส่งผลให้เกิดระบบการกำกับดูแลที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ซึ่งตรงกับข้อค้นพบของ Kyere and Ausloos (2020) ระบุว่า การกำกับดูแลที่ดีเป็นรากฐานสำคัญต่อความยั่งยืนในระยะยาว การบูรณาการแนวทางเหล่านี้แสดงถึงความมุ่งมั่นขององค์กรในการสร้างความโปร่งใส ความยุติธรรม และการมีส่วนร่วมในชุมชนอย่างยั่งยืน ซึ่งช่วยเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและความสำเร็จขององค์กรทั้งในปัจจุบันและอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ismail et al. (2021) พบว่า การส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ ช่วยลดความเสี่ยงในการดำเนินงาน และเพิ่มความมั่นคงในประเทศที่องค์กรตั้งอยู่

4) การนำเสนอการนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนขององค์กร (FST) เนื่องจาก การมีส่วนร่วมกับชุมชนและการเปิดเผยการปฏิบัติตามกฎระเบียบเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้องค์กรได้รับการยอมรับว่าเป็นกิจการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างโดดเด่น การจัดสรรงบประมาณและการดำเนินโครงการพัฒนาชุมชนที่เป็นรูปธรรมแสดงถึงความมุ่งมั่นขององค์กรในการสร้างความร่วมมือและความไว้วางใจจากผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Muthuri et al. (2022) ชี้ว่า ความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างองค์กรและชุมชนช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์และการยอมรับในระดับสูง นอกจากนี้ การเปิดเผยข้อมูลด้านจริยธรรมและการปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดช่วยสร้างชื่อเสียงให้แก่องค์กรในด้านความโปร่งใสและความสามารถในการตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Boateng et al. (2022) พบว่า การบริหารจัดการที่โปร่งใสช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นและความร่วมมือจากทั้งภายในและภายนอกองค์กร การบูรณาการแนวทางเหล่านี้ ส่งผลให้องค์กรได้รับการยอมรับว่าเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ความโปร่งใส และการปฏิบัติงานที่ตรวจสอบได้ โดยช่วยสร้างความเชื่อมั่นและเสริมความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ซึ่งนำไปสู่การเติบโตอย่างยั่งยืนขององค์กรในระยะยาว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Susilawati (2024) พบว่า การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบเป็นหนึ่งในเกณฑ์สำคัญที่บังคับให้องค์กรเปิดเผยข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามกฎระเบียบและความชอบธรรม ซึ่งยังช่วยสนับสนุนการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจอย่างต่อเนื่อง เมื่อองค์กรตระหนักถึงการปฏิบัติตามกฎระเบียบ เช่น กฎระเบียบด้านบัญชี กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม และจริยธรรมทางธุรกิจ พร้อมทั้งให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับชุมชน สังคม และประเทศ ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในระยะยาว

5) ภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น (CIO) ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนขององค์กร (FST) เนื่องจากภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการยอมรับและความเชื่อมั่นจากลูกค้าและผู้มีส่วนได้เสีย การดำเนินงานที่ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างต่อเนื่อง ช่วยเสริมสร้างชื่อเสียงขององค์กรในฐานะกิจการที่ให้ความสำคัญกับจริยธรรมและความโปร่งใส ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ Schaltegger and Burritt (2020) ที่ระบุว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมและการบริหารที่โปร่งใช่วยสร้างความไว้วางใจและการยอมรับจากภาคส่วนต่าง ๆ นอกจากนี้ การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนส่งเสริมให้องค์กรมีภาพลักษณ์ที่ดีในระดับสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยตรงกับข้อค้นพบของ Kyere and Ausloos (2020) ที่แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ช่วยเสริมสร้างความยั่งยืนในระยะยาว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sen and Bhattacharya (2001); Jamali and Karam (2018); Lai et al. (2022) พบว่า องค์กรที่แสดงความรับผิดชอบต่อองค์กรและชุมชนสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรผ่านการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบและสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน

อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรบางประการ เช่น การปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (GAP) และการบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน (HRA) ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อความยั่งยืนขององค์กร (FST) ซึ่งอาจสะท้อนถึงลักษณะขององค์กรในประเทศไทยที่ยังไม่ได้บูรณาการมิติดังกล่าวเข้าสู่กลยุทธ์องค์กรอย่างแท้จริง นอกจากนี้ บริบททางกฎหมายและวัฒนธรรมองค์กรยังอาจไม่เอื้อให้เห็นผลกระทบในระยะสั้น โดยเฉพาะในกลุ่มองค์กรขนาดกลางและเล็ก ซึ่งยังขาดทรัพยากรและระบบติดตามผลอย่างเป็นระบบ ข้อค้นพบนี้แตกต่างจากงานวิจัยในต่างประเทศ เช่น ในงานวิจัยของ Nguyen and Pham (2023) ที่พบว่า การบัญชีสิ่งแวดล้อมมีผลโดยตรงต่อความยั่งยืน ทั้งนี้ อาจเกิดจากความแตกต่างด้านสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย เศรษฐกิจ และแรงกดดันจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ต่างกัน

ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Theory) สามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนจากผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า การนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) และการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) มีผลอย่างชัดเจนต่อภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น (CIO) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีที่ระบุว่า การตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและความยั่งยืนขององค์กร (Freeman, 1984) ดังนั้น ผลการวิจัยนี้ยืนยันว่าองค์กรที่ดำเนินการโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริงจะมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระยะยาว

ทฤษฎีสถาบัน (Institutional Theory) ช่วยอธิบายเหตุผลที่องค์กรให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) ซึ่งมีผลกระทบที่ชัดเจนต่อความยั่งยืนขององค์กร ผลการวิจัยนี้สะท้อนถึงบทบาทของแรงกดดันจากกฎระเบียบ สังคม และหน่วยงานกำกับดูแลที่มีผลทำให้องค์กรปรับตัวเพื่อรักษาความชอบธรรมและความยอมรับจากสังคม (Scott, 1995) ดังนั้น ผลวิจัยนี้สนับสนุนว่า

การดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมในบริบทของประเทศไทยมีลักษณะของการปรับตัวตามแรงกดดันจากสภาพแวดล้อมภายนอกอย่างชัดเจน

ทฤษฎีสถานการณ์ (Contingency Theory) ยืนยันว่าการที่องค์กรนำระบบการปฏิบัติด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (GAP) มาใช้ในสภาวะที่มีความไม่แน่นอนสูง เช่น กฎระเบียบที่เปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง หรือความกดดันจากสังคม จะสามารถเปลี่ยนปัจจัยเหล่านี้ให้กลายเป็นโอกาสที่ทำให้องค์กรมีความได้เปรียบทางการแข่งขันและเพิ่มโอกาสในการอยู่รอดระยะยาว (Donaldson, 2001) ผลการศึกษานี้สะท้อนถึงความสำคัญในการที่องค์กรควรพัฒนาระบบและกระบวนการภายในที่พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ และทิศทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ข้อเสนอเชิงทฤษฎี

ผลการวิจัยในครั้งนี้นี้มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Freeman, 1984) และทฤษฎีสถาบัน (Scott, 1995) อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (RCD) และการนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน (CPP) ซึ่งส่งผลต่อความยั่งยืนขององค์กร (FST) อย่างชัดเจน ผลลัพธ์ดังกล่าวสนับสนุนข้อเสนอของ Institutional Theory ที่ระบุว่าองค์กรที่ปรับตัวตามบริบทกฎระเบียบและความคาดหวังของสังคม จะสามารถสร้างความชอบธรรมและความไว้วางใจที่ส่งผลต่อความอยู่รอดในระยะยาว ขณะเดียวกัน การที่บางมิติ เช่น การบัญชีด้านสิทธิมนุษยชน (HRA) และการรายงานผลกระทบต่อสาธารณะ (PIR) ไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความยั่งยืนขององค์กร (FST) สะท้อนความแตกต่างด้านบริบทของประเทศไทย และอาจชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดของ Contingency Theory ในการอธิบายการเปลี่ยนผ่านขององค์กรภายใต้ปัจจัยที่ยังไม่เป็นแรงกดดันหลัก ดังนั้น งานวิจัยนี้ไม่เพียงแต่สนับสนุนทฤษฎีเดิม แต่ยังเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้ในบริบทประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งสามารถนำไปสู่การขยายกรอบแนวคิดทฤษฎีในอนาคตได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การศึกษานี้พยายามตรวจสอบและพิสูจน์ผลกระทบของการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่น ตระหนักถึงการกำกับดูแลที่ดี การมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม และความยั่งยืนขององค์กร

ผลการวิจัยนี้ ยืนยันเชิงประจักษ์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม และการสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่โดดเด่นต่อความยั่งยืนขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ได้จาก ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Theory), ทฤษฎีสถาบัน (Institutional Theory) และทฤษฎีสถานการณ์ (Contingency Theory) เพื่อขยายและเพิ่มคุณค่าจากงานวิจัยนี้ การศึกษาครั้งต่อไป ควรค้นหาปัจจัยนำ (Antecedents) ของการดำเนินงานด้านการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม และตัวแปรกำกับ (Moderators) ที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ของตัวแปรในงานวิจัย เพื่อเพิ่มประโยชน์และคุณค่าของผล

การศึกษา นอกจากนี้ การเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่แตกต่างกัน หรือกลุ่มประชากรที่ใหญ่ขึ้น จะช่วยทดสอบความทั่วไปของผลการวิจัย โดยใช้การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ หรือการศึกษาข้ามวัฒนธรรม นอกจากนี้ การศึกษาในอนาคตควรใช้และประยุกต์เทคนิคทางสถิติที่มีคุณค่า เช่น การวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analysis), การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) และการวิเคราะห์แบบ Partial Least Squares (PLS) เพื่อยืนยันผลการวิจัยและพิสูจน์ความทั่วไปของงานวิจัยให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หลายภาคส่วน ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรสามารถใช้ข้อมูลเพื่อวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาและเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม โดยเฉพาะการนำเสนอการมีส่วนร่วมกับชุมชน และการเปิดเผยการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความยั่งยืนขององค์กร หน่วยงานภาครัฐและองค์กรกำกับดูแล เช่น สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม สามารถใช้ข้อค้นพบนี้เป็นข้อมูลประกอบในการออกเกณฑ์รายงานด้าน ESG และความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) สำหรับบริษัทจดทะเบียน ขณะที่นักวิจัยในสาขาการบัญชีสิ่งแวดล้อม สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบจำลองเพื่อศึกษาผลกระทบในบริบทอื่นเพิ่มเติมต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยและส่งเสริมการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์งบประมาณเงินรายได้ ประจำปี พ.ศ. 2563 จากคณะกรรมการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รายการอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2563). *การเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืน: แนวทางการจัดทำรายงานแบบ 56-1*. <https://www.sec.or.th>
- สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ. (2566). *คู่มือการบูรณาการสิทธิมนุษยชนในการจัดการธุรกิจ*. <https://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuideHRBusinessen.pdf>
- อุเทน เลาน้ำทา, อัญญา ไพค่านาม, และ วรวิทย์ เลาหะเมทธิ. (2559). ความสำเร็จของการประยุกต์ใช้การบัญชีสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนขององค์กร : หลักฐานเชิงประจักษ์จากกลุ่มกิจการ ISO14000 ในประเทศไทย. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 8(1), 91-110.
- Aaker, D. A., Kumar, V., & Day, G. S. (2007). *Marketing research* (9th ed.). John Wiley & Sons.

- Administrative Sciences. (2023). The Effect of Corporate Social Responsibility on Brand Image and Brand Equity and Its Impact on Consumer Satisfaction. *Administrative Sciences*, 13(5), 118. <https://www.mdpi.com/2076-3387/13/5/118>
- Aguilera, R. V., Judge, W. Q., & Terjesen, S. A. (2022). Governance and engagement: The role of participatory mechanisms in corporate accountability. *Corporate Governance: An International Review*, 30(1), 78–95.
- Agyabeng-Mensah, Y., Afum, E., & Acquah, I. S. K. (2021). Effect of corporate environmental strategies on firms' competitiveness and sustainability: Empirical evidence from an emerging economy. *Journal of Global Responsibility*, 13(3), 279–299. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/jgr-02-2021-0026/full/html>
- Alodat, A. Y., Salleh, Z., & Hashim, H. A. (2022). The impacts of corporate governance on firms' performance: from theories and approaches to empirical findings. *Journal of Financial Regulation and Compliance*, 32(1), 18–46. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/jfrc-01-2023-0012/full/html>
- Al-Tuwaijri, S. A., Christensen, T. E., & Hughes, K. E. II. (2022). The relations among environmental disclosure, environmental performance, and economic performance: A simultaneous equations approach. *Accounting, Organizations and Society*, 67, 369–390.
- Amran, A., Periasamy, V., & Zulkafli, A. H. (2023). Public impact disclosures and corporate governance mechanisms: A study of ASEAN listed firms. *Journal of Contemporary Accounting and Economics*, 19(1), 100312.
- Armstrong, J. S., & Overton, T. S. (1977). Estimating Nonresponse Bias in Mail Surveys. *Journal of Marketing Research*, 14(3), 396–402.
- AuditBoard. (2024). *ESG Compliance Guide 2024*. <https://www.auditboard.com/blog/esg-compliance/>
- Bennett, M., & James, P. (2021). Environmental Management Accounting: A New Approach to Managing Environmental Costs. *Environmental Management Journal*, 15(3), 45–60. <https://www.accaglobal.com/an/en/student/exam-support-resources/professional-exams-study-resources/p5/technical-articles/environmental-management.html>

- Benoit & Partners. (2023). *ESG regulations in Thailand: the legal frameworks and implications*. Benoit & Partners. <https://benoit-partners.com/thailands-esg-regulations/>
- Bizfluent. (2019). *What Is Social Responsibility Accounting?*. <https://bizfluent.com/info-7904492-social-responsibility-accounting.html>
- Boateng, A., Hua, X., & Sadik, Z. (2022). Voluntary disclosure, corporate governance, and firm performance: Evidence from emerging markets. *International Journal of Accounting Information Management*, 30(2), 252-276. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/ijaim-10-2021-0220/full/html>
- Bondy, K., Moon, J., & Matten, D. (2022). An institution of corporate social responsibility (CSR) in multi-national corporations: Form and implications. *Journal of Business Ethics*, 176(3), 641–659. <https://doi.org/10.1007/s10551-021-04902-2>
- Carroll, A. B. (1991). The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral management of organizational stakeholders. *Business Horizons*, 34(4), 39–48.
- Chen, S., Li, J., & Xu, Y. (2023). Community engagement and sustainable development in corporate environmental responsibility: Evidence from emerging economies. *Sustainable Development*, 31(2), 410–421.
- Dias, A., Rodrigues, L. L., & Craig, R. (2022). Environmental accounting and corporate social responsibility disclosure in developing countries: Evidence from Southeast Asia. *Social Responsibility Journal*, 18(4), 523–541.
- Donaldson, L. (2001). *The contingency theory of organizations*. Sage Publications.
- Elkington, J. (1997). *Cannibals with forks: The triple bottom line of 21st century business*. Capstone Publishing.
- ESG | The Report. (2024). *What is Social and Environmental Reporting?*. <https://esgthereport.com/what-is-social-and-environmental-reporting/>
- Fishman, M. J., & Hagerty, K. (2003). Mandatory vs. voluntary disclosure in markets with informed and uninformed customers. *Journal of Law, Economics, & Organization*, 19(1), 45–63. <https://www.jstor.org/stable/3554972>
- Freeman, R. E. (1984). *Strategic management: A stakeholder approach*. Cambridge University Press.

- García-Sánchez, I. M., Hussain, N., & Martínez-Ferrero, J. (2024). Environmental Accounting and Sustainability: A Meta-Synthesis. *Sustainability*, 16(21), 9341.
<https://www.mdpi.com/2071-1050/16/21/9341>
- Global Reporting Initiative. (2024). *Standards*. <https://www.globalreporting.org/standards>
- Gulema, T. F., & Roba, Y. T. (2021). Internal and external determinants of corporate social responsibility practices in multinational enterprise subsidiaries in developing countries: evidence from Ethiopia. *Future Business Journal*, 7(1), 7.
<https://fbj.springeropen.com/articles/10.1186/s43093-021-00052-1>
- Hadid, W., & Hamdan, M. (2021). Firm size and cost system sophistication: The role of firm age. *The British Accounting Review*, 54(2).
<https://doi.org/10.1016/j.bar.2021.101037>
- Hair Jr., J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.F. (2010). *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective*, (7th ed.). Pearson Prentice Hall.
- Harvard Business School Online. (2021). *Types of Corporate Social Responsibility*.
<https://online.hbs.edu/blog/post/types-of-corporate-social-responsibility>
- Hawksford. (2024). *The Core Principles of Good Corporate Governance*.
<https://www.hawksford.com/insights-and-guides/the-core-principles-of-good-corporate-governance>
- HEC. (2024). *What is Corporate Social Responsibility (CSR)?*.
<https://www.hec.edu/en/faculty-research/centers/sustainability-organizations-institute/think/so-institute-executive-factsheets/what-corporate-social-responsibility-csr>
- Hussain, N., Rigoni, U., & Cavezzali, E. (2023). Corporate sustainability and reporting impact: The role of public accountability. *Business Strategy and the Environment*, 32(1), 215–228. <https://doi.org/10.1002/bse.3125>
- Idemudia, U. (2022). Corporate social responsibility and human rights in extractive industries: Is there a link?. *Resources Policy*, 76, 102637.
<https://doi.org/10.1016/j.resourpol.2022.102637>
- IMD Business School. (2024). *What is Corporate Governance? The 2024 guideline*.
<https://www.imd.org/blog/governance/what-is-corporate-governance/>
- International Organization for Standardization. (2020). *ISO 14000 family: Environmental management*. <https://www.iso.org/iso-14000-family.html>

- Ismail, T. (2021). Human Rights Disclosures, Corporate Governance Mechanisms, and Firm Performance: Directions for Future Research. *Journal of Business Strategy Finance and Management*, 3(1), 24-33.
https://www.jbsfm.org/pdf/vol3no1/JBSFM_Vol3_No1-2_p_24-33.pdf
- Ivanova, V. (2020). Corporate Environmental Responsibility through the Prism of Strategic Management. *Sustainability*, 12(22), 9589. <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/22/9589>
- Jamali, D., & Karam, C. (2018). Corporate Social Responsibility in Developing Countries as an Emerging Field of Study. *International Journal of Management Reviews*, 20(1), 32–61. <https://doi.org/10.1111/ijmr.12112>
- Jamali, D., & Mirshak, R. (2021). Corporate Governance and Social Responsibility: Synergies and Implications. *International Journal of Social Research*, 22(3), 217-234.
<https://link.springer.com/article/10.1007/s10997-019-09472-2>
- Jamali, D., Karam, C., & Blowfield, M. (2021). Community engagement and corporate social responsibility in developing countries: A review and research agenda. *Business & Society*, 60(5), 1059–1092.
- Khalid, F., Bianchi, C., & Saleem, S. (2023). Green Corporate Image: Assessing the Effects of Climate Change Management Practices on Corporate Reputation. *Journal of Environmental Management*, 320, 115-130.
- Khalid, M., Ahmed, E. R., & Draz, M. U. (2023). Environmental accounting practices and corporate governance: Evidence from environmentally sensitive industries. *Journal of Cleaner Production*, 395, 136215.
- Kurniawati, F., & Rahmawati, R. (2023). Green Accounting: A Systematic Review. *Multi-Disciplinary Research Journal*, 5(1), 45-58.
- Kyere, M., & Ausloos, M. (2020). *Corporate Governance and Firms Financial Performance in the United Kingdom*. <https://arxiv.org/abs/2008.04048>
- Lai, C. S., Liu, Y. M., & Cheng, M. C. (2022). Social Sustainability Practices and Firm Performance: The Mediating Role of Corporate Social Responsibility. *Sustainability*, 14(20), 13391. <https://www.mdpi.com/1660-4601/19/20/13391>
- Lee, M. D., & Lee, K. Y. (2023). Corporate community involvement and brand image: The moderating role of stakeholder proximity. *Journal of Business Research*, 157, 113564.

- Lin, W., Luo, H., & Zhang, J. (2023). Regulatory disclosure and corporate governance effectiveness: Evidence from ESG reporting. *Journal of Business Ethics*, 187(1), 101–118.
- Mahmood, Z., & Uddin, M. A. (2022). Corporate environmental reporting and its influence on governance effectiveness: Evidence from Asian emerging economies. *Environmental Science and Pollution Research*, 29(12), 17459–17474.
- ManagementStudyGuide. (2024). *Corporate Governance*.
<https://www.managementstudyguide.com/corporate-governance.htm>
- Ministry of Industry. (2021). *Thai Industrial Standards Institute Database*.
<http://www.industry.go.th/>
- Muthuri, J. N., Chapple, W., & Moon, J. (2022). An Integrated Approach to Implementing 'Community Participation' in Corporate Community Involvement: Lessons from Magadi Soda Company. *Journal of Business Ethics*, 105(4), 421–432.
<https://link.springer.com/article/10.1007/s10551-008-9739-7>
- Mzembe, A. N., & Meaton, J. (2022). Stakeholder engagement and sustainable performance in the mining sector: A stakeholder theory perspective. *Journal of Cleaner Production*, 347, 131236.
- Nguyen, T. T., & Pham, H. T. (2023). Environmental accounting information and CSR: Evidence from manufacturing firms in Vietnam. *Journal of Accounting and Emerging Economies*, 13(1), 1–18.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric Theory* (3rd ed.). McGraw-Hill.
- ODS Consulting. (2024). *Corporate Image*. <https://ods.consulting/insights/corporate-image/>
- Okafor, C., & Egbunike, F. (2023). Green Accounting: A Fundamental Pillar of Corporate Sustainability Reporting. *Journal of Accounting and Financial Management*, 9(8), 15–28.
- Pedron, A. P. B., Macagnan, C. B., Simon, D. S., & Vancin, D. F. (2021). Environmental disclosure effects on returns and market value. *Environment, Development and Sustainability*, 23, 4614–4633.

- Ratmono, D., Mail, R., Cahyonowati, N., & Janie, D. N. A. (2024). The Role of Environmental Performance in Mediating the Relationship between Green Accounting and CSR Disclosure. *Environmental Economics*, 1(2024), 15-30.
https://www.businessperspectives.org/images/pdf/applications/publishing/templates/article/assets/19734/EE_2024_01_Ratmono.pdf
- Rossi, M., Festa, G., Chouaibi, S., Fait, M., & Papa, A. (2021). The effects of business ethics and corporate social responsibility on intellectual capital voluntary disclosure. *Journal of Intellectual Capital*, 22(3), 456-468.
<https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/jic-08-2020-0287/full/html>
- Sari, D. M., & Anugerah, R. (2022). Environmental management accounting, corporate governance and environmental performance: A study of manufacturing companies. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 12(5), 86-94.
- Schaltegger, S., & Burritt, R. (2020). In Environmental Management Accounting: Concept, Methodology, and Application. Encyclopedia of Sustainability in Higher Education (1-10). Springer. https://link.springer.com/referenceworkentry/10.1007/978-3-319-95726-5_27
- Scott, W. R. (1995). *Institutions and organizations*. Sage Publications.
- Sen, S., & Bhattacharya, C. B. (2001). Does Doing Good Always Lead to Doing Better? Consumer Reactions to Corporate Social Responsibility. *Journal of Marketing Research*, 38(2), 225-243.
- Seneca ESG. (2022). *The Pros and Cons of Voluntary Reporting in ESG*.
<https://senecaesg.com/insights/the-pros-and-cons-of-voluntary-reporting-in-esg/>
- Sudhamathi Premnath. (2018). *Green Accounting: Integrating Environmental Costs in Measurement*. https://www.academia.edu/38287886/Green_accounting_pdf
- Susilawati, S., Arifiyanti, D., Samukri, S., Suryaningsih, M., & Kuraesin, A. D. (2024). Green Accounting, CSR Disclosure, Firm Value, and Profitability Mediation. *Economic Studies Journal*, 33(1), 14-26.
https://www.iki.bas.bg/Journals/EconomicStudies/2024/2024-1/02_Susi-Susilawati.pdf
- Tsalis, T. A., Nikolaou, I. E., Konstantakopoulou, F., Zhang, Y., & Evangelinos, K. I. (2020). Evaluating the corporate environmental profile by analyzing corporate social responsibility reports. *Economic Analysis and Policy*, 66, 63-75.

- Uyar, A., Karaman, A. S., & Kilic, M. (2023). Voluntary disclosures and corporate social responsibility: The mediating role of transparency. *Social Responsibility Journal*, 19(3), 490–509.
- Vinodan, A. (2019). Community Attitude Towards Environmental Accounting: Special Focus on Ecotourism Destinations in Kerala. In *Environmental Sustainability and Education for Waste Management* (165–176). Springer.
- Wang, Z., & Sarkis, J. (2023). Corporate social responsibility and environmental accounting: A systematic review and future research agenda. *Journal of Environmental Management*, 326, 116585.
- Wangcharoendate, S., Gatewongsa, K., Srimuangtong, N., & Siewsamdangdet, P. (2021). Corporate Social Accounting Practices and Firm Sustainability: An Empirical Evidence from Listed Firms in Thailand. *ASEAN Journal of Management & Innovation*, 8(1), 1-15. <https://ajmi.stamford.edu/index.php/ajmi/article/view/229>
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). Harper and Row.
- Yekini, K. C., Wisniewski, T. P., & Millo, Y. (2022). Regulatory compliance disclosure and CSR perception: Evidence from stakeholder reaction in emerging economies. *Accounting Forum*, 46(2), 115–133.
- Yekini, K., & Jallow, K. (2012). Corporate community involvement disclosures in annual report: A measure of corporate community development or a signal of CSR observance?. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 3(1), 7-32.
- Youmatter. (2024). *Corporate Governance: Definition, Purpose, and Benefits*. <https://youmatter.world/en/definition/corporate-governance-definition-purpose-and-benefits>
- Yusoff, H., Othman, R., & Adamu, A. A. (2022). Sustainability reporting and firm performance: The mediating role of stakeholder engagement. *Sustainability*, 14(8), 4499.